

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

управління ризиками та необхідність покращення науково-методичного, інформаційного, матеріально-технічного забезпечення підготовки.

Література

1. Практикум по психологии менеджмента и профессиональной деятельности : [учеб. пособ.] / под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снеткова]. – Спб. : Речь, 2003. – 448 с.
2. Черненко Н. М. Підготовка майбутніх менеджерів освіти до управління ризиками : теорія і практика : [монографія] / Н. М. Черненко. – Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2016. – 386 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ З ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

Долинська Т. Г.

Одеське педагогічне училище, Україна

Освітній процес у навчальному закладі – явище складне, багатогранне, динамічне, специфіка якого зумовлюється передусім розширеним спілкуванням, що для вчителів не що інше, як професійна необхідність. З її допомогою здійснюється основне у педагогічній діяльності – вплив особистості на особистість. Спілкування є складним, багатоплановим процесом встановлення контактів між людьми, який породжений потребами у спільній діяльності. Комунікація, як відомо, є двостороннім потоком інформації. У ньому важливі якість передавання інформації, її повнота, зміст, форма, що дає змогу не лише оперативно і правильно сформулювати уявлення про відповідну проблему, а й обрати партнерів, розробити її стратегію і тактику, визначити адекватні методи і засоби реалізації конкретних цілей. Ефективність комунікації залежить від зрозумілості, доступності інформації.

Інформаційна взаємодія суб'єктів комунікації опосередкована впливом інформації (прямого і зворотного зв'язку), якістю її кодування і декодування. Зворотний зв'язок (у вербальній або невербальній формах) виражає ступінь засвоєння розуміння повідомлення, довіри до нього, згоду чи незгоду з ним, змінює комунікативні ролі суб'єктів комунікації.

Щоразу, коли педагог намагається вступити в комунікацію, реалізувати власну мету в ній, він формулює висловлювання і прогнозує його вплив на суб'єкта комунікації, розраховуючи на певну кількість варіантів поведінки. Тому він як відправник інформації має усвідомлювати свою відповідальність за наслідки акту комунікації. Постійно орієнтуючись на реакцію суб'єкта комунікації, педагог розвиває власну комунікативну культуру.

Комунікативні знання є основою комунікативних умінь – комунікативних дій, заснованих на ґрунтовній теоретичній і практичній підготовленості, що дає змогу творчо використовувати комунікативні знання, навички для відображення і перетворення дійсності. За своєю сутністю вони є внутрішньою моделлю майбутньої комунікації, забезпечують її ефективність. Формуючись у процесі комунікації, комунікативні уміння є наслідком розвитку комунікативних здібностей – здатності до спілкування з іншими людьми.

Комунікативні здібності, знання, уміння трансформуються в комунікативні навички – автоматизовані усвідомлені дії, що сприяють швидкому й точному відображенню комунікативних ситуацій, обумовлюють адекватність сприйняття, розуміння об'єктивного світу, вплив на нього у процесі педагогічної комунікації.

Сьогодні психолого-педагогічна наука переконливо доводить, що для того, щоб виховання було ефективним, у дитини необхідно викликати позитивне ставлення до того, що ми хочемо виховати. А те чи інше ставлення завжди формується в діяльності, через складний механізм взаємовідносин, спілкування. Особистість може жити і існувати тільки в спілкуванні з іншими особистостями. Поза спілкуванням, в ізоляції від суспільства особистість не може розвиватися, не може існувати. Тільки в спілкуванні з дорослими, зі своїми ровесниками формується особистість дитини.

Підкреслюючи значущість навчально-виховних функцій педагогічного спілкування, О. О. Леонт'єв відзначає, що «оптимальне педагогічне спілкування – таке спілкування вчителя (і ширше – педагогічного колективу) зі школярами в процесі навчання, яке створює найкращі умови для розвитку мотивації учнів і творчого характеру навчальної діяльності, для формування особистості школяра, забезпечує сприятливий емоційний клімат навчання (зокрема, перешкоджає виникненню психологічного бар'єру), забезпечує управління соціально-психологічними процесами в дитячому колективі і дозволяє максимально використовувати в навчальному процесі особистісні властивості вчителя».

За статусом педагог і учні діють з різних позицій: учитель організовує взаємодію, а учень сприймає, залучається до неї. Для того, щоб учень став активним співучасником педагогічного процесу, необхідно забезпечити суб'єкт-суб'єктний характер педагогічних стосунків, який полягає у рівності психологічних позицій, взаємній гуманістичній спрямованості, активності педагога та учнів, взаємопроникненні їх у світ почуттів та переживань, готовності до прийняття аргументів співрозмовника, взаємодії з ним.

Як завдання з розвитку комунікативних умінь можуть бути використані вправи на розвиток спостережливості у спілкуванні, формування м'язової свободи у процесі педагогічної діяльності, керування увагою під час спілкування, розвиток комунікативної уяви, техніки й виразності мовлення, невербальних засобів. Необхідно також збагачувати досвід спілкування, беручи участь у різноманітній громадській роботі.

Запорукою продуктивного стилю педагога є його спрямованість на дитину, захопленість своєю справою, професійне володіння організаторською технікою, делікатність у стосунках.

Література

1. Геніке Е. А. Професійна компетентність педагога / Е. А. Геніке. – М. : Сентябрь, 2008. – 176 с.
2. Фіцула М. М. Педагогіка: [навч. посіб.] / М. М. Фіцула [3-те вид., стереотип]. – К.: Академ-видав. – 2009.
3. Цінності освіти і виховання / За ред. О. В. Сухомлинської. – К., 1997. – 224 с.

ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Слова Т. А.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Україна

В умовах динамічних соціально-економічних змін, входження України до європейського освітнього простору актуалізуються питання самовизначення особистості як фахівця, професіонала, здатного адаптуватися на ринку праці, розкривати свої здібності, підвищувати свій творчий потенціал, виявляти професійну мобільність.

Сучасній школі сьогодні потрібен учитель не лише з високим рівнем професійної компетентності, але й із високим рівнем професійного самовизначення, який володіє системою професійно значущих ціннісних орієнтацій, мотивацією власної педагогічної діяльності, спроможністю приймати нестандартні рішення у складних педагогічних ситуаціях. Відтак, украї необхідно характеру набуває проблема самовизначення і самореалізації особистості майбутнього вчителя у професійній діяльності.

Аналіз досліджень (Г. Балл, І. Бех, О. Вітківська, Г. Костюк, В. Радул, М. Чобітько та ін.) засвідчує інтерес науковців до проблеми професійного самовизначення.

Зауважимо, сьогодні поняття «самовизначення» має досить динамічне розповсюдження, оскільки широко використовується у різних галузях: філософії, соціології, психології, педагогіці для позначення процесів становлення особистості, її дорослішання, формування особистісних і життєвих перспектив, вибору професії, тобто є предметом полідисциплінарного вивчення. До того ж багатомірність досліджень пов'язана ще й із різноманітністю інтерпретації цього терміна в науковій літературі, що, вочевидь, засвідчує його багатозначність. Відтак, логіка дослідження потребує конкретизації феноменології професійного самовизначення, насамперед, через глибше розуміння етимології поняття «самовизначення».

Так, компонент «само» за словником С. Ожегова розглядається як перша частина складних слів, що означає:

- спрямованість чого-небудь на самого себе, наприклад: самозахист, самопізнання, самоспостереження, самоконтроль;
- удосконалення чого-небудь без сторонньої допомоги, мимовільно, автоматично, наприклад: самовозгоряння, самозарядний, самопишучий [1, с.604].

За цим довідковим виданням іменник «самовизначення» є похідним від дієслова «самовизначитися» – визначити своє місце у житті, в суспільстві, усвідомити свої суспільні, класові, національні інтереси [1, с. 605]. Ми солідарні з думкою М. Вечірко, що «самість може бути визначена як унікальна властивість-здатність самоздійснення, самозміни людини у відновленні й розширенні-зростанні своїх людських можливостей-здібностей-потреб у створюваному й перетворюваному нею світі» [2, с. 21].

Вартує уваги, на наш погляд, трактування поняття «самовизначення», подане у соціолого-педагогічному словнику / (за ред. В. В. Радула), словнику-довіднику «Дошкільна освіта», а саме: «процес; відносно самостійний стан соціалізації, суть якого полягає у формуванні в індивіда